

ההאונר

אנאטומיה

של קאריירה

האונר: האם הוא 'תכונר'?

אייאפטר היה לפטר אדם נאמן ומבריק כמו חיים כהן. גם לא נמצאה לו משרה דיפלומטית רמה שתתאים לשיעור קומתו. אך כשנפטר השין, נמצא הפתרון. חיים כהן, שהוא משפטן מזהיר לכל הדורות, הפך שופט עליון. תפקיד היועץ המשפטי התפנה. השר הפרוגרסיבי רצה, כמובן, למנות יועץ פרוגרסיבי — כי זו דרכו של איש מפלגה, אפילו דוגל הוא בפה מלא ובקול רם בדהפוליטיזציה של המנגנון הממשלתי. רוזן הציע למועמד מפלגתו, גדעון האונר, את תפקיד היועץ המשפטי.

אבל האונר לא השתוקק להיות סתם יועץ משפטי. הוא שאף למשרה מכובדת יותר. ואז צצה הצעה מעניינת.

היתה זאת עונה של סגני-שרים. שמעון פרס הפך זה עתה סגן-שר-הבטחון. עמי אסף היה סגן-שר-החינוך. ישראל בן-מאיר הפך סגן-שר-הפנים. למה לא יהיה לפרוגרסיביים, נוסף על השר העריירי שלהם, גם סגן-שר לתפארת?

האונר התר לכבוד זה בכל כוחו. אולי סבר כי קצרה הקפיצה מכסא סגן-השר לכורסת השר, ביחוד כשהשר עצמו הגיע לגיל 73. מן הסתם התכוון להפקיע לעצמו את הסמכויות שהיו עד כה בידי היועץ המשפטי. בדרוכו עמד רק מכשול קטן: בעוד שכל אדם יכול להיות שר בישראל, הרי רק חבר-הכנסת יכול להיות סגן-שר. כך קובע החוק. גדעון האונר לא היה חבר-הכנסת.

המכשול נראה קטן. למפלגה היו ששה מנדטים. האונר היה מס' 8 ברשימה. פנחס רוזן יכול היה להתפטר מכהונת חבר-הכנסת, כי בתור שר לא היה זקוק לה. נשאר רק פרס אחרון: כדי להכניס את מס' 8 לכנסת, היה על מס' 7 להתר על זכותו.

ואז נתברר כי שום דבר אינו עומד בפני הרצון — זולת עסקן ספרדי עקשני. מס' 7 היה ברוך עזריאל, נציג עדות-המזרח ברשימה. עזריאל, יליד סאלוניקי, לא הבין מדוע עליו לפנות את מקומו ליליד פולין. המפלגה רוצה בסגן-שר, בעל השכלה משפטית? בבקשה — רצה המיקרה שגם ברוך עזריאל הוא עורך-דין.

בקיצור: עזריאל סירב להתפטר. האונר לא יכול היה להגיע למשרה הרמה של סגן-השר. בלבן קילל את גורלו — ולא יכול היה לנשש כי זה מזלו הפנטסטי. אילו הפך סגן-שר המשפטים באפריל 1960, היה מאבד את עולמו ביום אחד.

אבל הוא לא ידע זאת עדיין.

אבל הוא לא ידע זאת עדיין.

אבל הוא לא ידע זאת עדיין.

גדעון האונר בן ה-44 היה מס' 8 ברשימת המועד מדים. המפלגה זכתה לשישה מנדטים. עורך-הדין השקדני יכול היה לקחת ש' אם יתמיד במאמציו יצליח, סוף-סוף, להיכנס לכנסת — אם לו לכנסת ההמישית, או לפחות לכנסת השישית, לפי כל התחזיות הבדוקות.

בעיותיו של מס' 8

מיפנה הראשון בא כמעט ב' אקראי. שבועות מעטים אחרי ה' בחירות נפטר השופט העליון זלמן חשין. התפנה מקום בבית-המשפט ה' עליון. עובדה זו גוללה אבן כבדה מ' ליבה של צמרת מפא"י.

כי צמרת זו שברה את ראשה, מזה שנתיים, איך להיפטר מחיים כהן, היועץ המשפטי שלה. כהן היה אומנם משרת נאמן של המישטר, אך חסר לו כל חוש פוליטי. פעם אחרי פעם הכניס את הממשלה לבוכן סמיך — אם עלידי הגשת תביעות משפטיות בלתי-שקולות (משפט קסטנר), אם בהשמעת נאומים בעלי גחן טוטאליטארי, אם בפירסום הצעות לחיסול חופש העתונות בארץ. בעיני הממשלה הפך מיטרד.

היושב משמאל — אדולף איימן הצטרף אל ארגוני בגיהינום. אחר-כך צייר צלב על פניו של האיש מימין — יעקב בראור נעצר ונאשם בעבירות שונות ומשונות. לבסוף צייר סימן-שאלה על פניו של האיש באמצע. גדעון האונר עומד להתפטר. ראשיתו של סימן-שאלה זה ברגע בו הורכבה הקואליציה הממשלתית הנוכחית. פנחס רוזן הליברלי נשאר בחוץ. דוב יוסף תפס את מקומו כשר-המשפטים. קרוב לוודאי כי כבר באותו יום החלו חששות מסויימים מכרסמים בלבו של האונר. כי הקאריירות של שני האנשים כבר נפגשו פעם, בימי המצור על ירושלים. אז היה דוב יוסף המושל הצבאי של העיר, ושלט בה ביד ברזל. גדעון האונר היה רב-סרן קטן, התובע הצבאי של מחוז ירושלים. האונר הכיר היטב את יוסף ואת שיטותיו.

אם נשאר לו ספק, הרי סולק במהרה. ימים מעטים אחרי כניסת דוב יוסף לתפקידו החדש

מאת

אורי אבנרי

נסע היועץ המשפטי לערוך אצלו ביקור-נימוסין. השיחה היתה קצרה והותכת, וסיפורה נפוך במהרה בחוגי המשפטנים בארץ. לפי סיפור זה, התנהל דו-השיחה, בערך כדלהלן: **האונר:** נהוג כי במשרד-המשפטים יש שני אדונים — השר והיועץ המשפטי. אני מקצה כי גם להבא נעבוד בשיתוף-פעולה הדוק. **יוסף:** אדוני, במשרד שאני עומד בראשו יש רק שליט אחד. וזה השר. מאותו רגע היה ברור כי הקאריירה של גדעון האונר עומדת לפני מיפנה, שייכנס לתקופה בשעה שאדולף איימן ישיב את נשמתו לבוראו.

נשמה זלא מנוח

קאריירה של גדעון האונר עד כה מהחה סיפור מרתק. אפשר היה לכתוב עליה רומאן, מסוג הרומאנים שכתב אמיל זולה כדי להדגים באיש אחד את מהותו של מישטר שלם. כי הקאריירה של גדעון האונר מאפיינת את המישטר בו גדל וצמח במהירות מסחררת.

הסיפור מתחיל כך:

היה היה עורך-דין ירושלמי. הוא לא נמנה עם המבריקים ביותר במקצועו, אך עשה את עבודתו בשקידה ובחריצות. הוא היה עורך-דין בינוני, מן הסוג שאין הקהל הרחב שומע לעולם על קיומם, כי עיסוקם בחוזים ובי ענייני מסחר.

האיש היה צעיר למדי — אך הוא לא נר' אה כך, כי האונר הוא אחד מאותם אנשים שקדניים, הנראים מבוגרים גם בעודם נערים. הגם שעלה מפולין בהיותו בן 12 בלבד, והספיק ללמוד בגימנסיה הרצליה ובאוניברסיטה העברית (מדעי-רוח, פילוסופיה, היסטוריה) לפני שעבר לבית-הספר למשפטים, לא דבק בו הסטיגיון הצברי. הוא נשאר, איכשהו, חוצלארצי.

בשיקדו הרגילה בנה לעצמו פראקטיקה טובה, אך לא היה לו סיפוק. אומנם נשא אשה נחמדה, הוליד בן ובה, אבל נפשו השאפתנית לא נתנה לו מנוח. נראה היה לו כי עתידו בשדה המשפטים אינו מזהיר די צורכו.

מה עושה במדינת ישראל אדם המבקש להחיש את הקאריירה שלו? הוא הופך ל' עסקן. ואומנם, עורך-הדין האונר הפך עסקן מובהק. הוא צבר תוארים ציבוריים רבים ומגוונים. בין השאר הפך סגן נשיא האגודה ליידידות ישראל-אמריקה, סגן-נשיא אגודת עורכי-הדין הירושלמיים, ויושבראש סניף המפלגה הפרוגרסיבית בירושלים.

התואר האחרון היה, כמובן, הקובע. ה' דרך אל הקאריירה מובילה בישראל דרך מפלגה. ולעתים יכולה מפלגה קטנה לתת יותר מאשר מפלגה גדולה — כי מספר ה' מועמדים קטן יותר.

כך עלה האונר בעיקביות ובשיטתיות בסולם המפלגתי. הוא הלך לאסיפות. הוא ישב בשיבות. הוא נאם נארים מים. השכר לא איחר לבוא: הוא נבחר להג' הלת המפלגה. כאשר בא ב' 1959 מועד הבחירות לכנסת הרביעית, כבר הגיע לו מקום ברשימת המועמדים. אומנם לא מקום ריאלי, אך מקום יפה, שהעיד על הת' קדמותו במעריך המפלגתי.

דוב יוסף: האם הוא יע"ף?